תوراه أور • الباراشات וישב • مامار 3

שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים

نشيد المصاعد: حين يعود [اسم ה' (הוי' / **שם הוי'**, Havayah)]... كنا كالحالمين

◇

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية
/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeishev/3

1 שיר המעלות בשוב כו׳ היינו כחולמים. הנה החלום הוא מחבר שני הפכים בנושא א׳ ומרכיב שני ענינים הפכיים כאלו היו לאחדים. והיינו מפני כי בשינה נסתלק מוח השכל המבחין ולא נשאר רק כח המדמה.

«ترنيمة المصاعد: حين يعود [ה׳]»، إلخ، «كنا كالحالمين». ها هنا، يجمع الحلم نقيضين في موضوع واحد، ويركّب أمرين متضادين كأنهما شيء واحد. وسبب ذلك أن ملكة العقل المميِّزة تغيب في النوم، ولا تبقى إلا القوة المتخيّلة.

2 וכח המדמה יכול להרכיב ב׳ ענינים הפכיים כמו ספינה רצה באויר כו׳ כמ״ש הרמב״ם [הרבי משה בן מימון] **בשמונה פרקים רק שבהקיץ שמתעורר כח השכל הוא השולט על כח המדמה ואינו מניחו להרכיב לפי שרואה בעין שכלו שהם דברים נפרדים ואינן מתאחדים כלל.**

وقوة التخيل تستطيع أن تركّب بين أمرين متضادين، كسفينة تجري في الهواء، إلخ، كما كتب موسى بن ميمون (**הרמב״ם**) في «الفصول الثمانية». لكن حين يكون الإنسان مستيقظًا، وتنشط قوة العقل، تكون هي الحاكمة على قوة التخيل، فلا تدعها تركّب [بينهما]؛ لأنها ترى بعين العقل أن هذين الأمرين منفصلان، ولا يتحدان مطلقًا.

3 וכך הענין בגלות ניצוץ אלקות בנפש האדם שהוא בבחינת שינה והסתלקות המוחין. יכול הוא להרכיב ב׳ דברים הפכיים להיות כל היום טרוד במו״מ [במשא ומתן] **איש לבצעו מקצהו זה פונה לזיתו כו׳.**

وكذلك الأمر في اغتراب شرارة من الألوهية في نفس الإنسان، إذ تكون في حال نوم وغياب القوى العقلية (**מוחין**, mochin). [يمكن لمثل هذا الإنسان] أن يجمع بين أمرين متناقضين: أن ينشغل طوال النهار بالمعاملات التجارية، «كلّ امرئ إلى مكسبه، من أقصى ناحيته»، وهذا يتجه إلى بستان زيتونه، إلخ.

הגם שבתפלה מעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושיה כו׳ לדבקה בו ית׳ מחמת התבוננותו ביחו״ע [ביחודא עילאה] **ויחו״ת** [ויחודא תתאה] **אעפ״כ** [אף על פי כן] **אחר התפלה חולפת ועוברת האהבה ואינו שם ללבו**

ومع أنه في الصلاة يوقظ الحب حتى تتوق [النفس] إلى خلع أثوابها، إلخ، لتلتصق به تعالى، بسبب تأمله في الوحدة العليا (**יחודא עילאה**, yichuda ila'ah) والوحدة السفلى (**יחודא תתאה**, yichuda tata'ah)، فإن الحب بعد الصلاة يمضي ويزول، ولا يوليها اهتمامًا

כי הוא הפוך ההתבוננות שבתפלה ומדמה בלב להרכיב ולחבר שני עניינים הפכיים יחד כאלו היה לאחדים ובאמת הם נפרדים ורחוקים זמ״ז [זה מזה]**. כי הגם דכתיב בתורה שש שנים תזרע שדך.**

لأن هذا يناقض التأمل في الصلاة؛ وهو يتخيل في قلبه أنه يستطيع أن يجمع بين أمرين متناقضين، كما لو كانا شيئًا واحدًا، مع أنهما في الحقيقة منفصلان ومتباعدان أحدهما عن الآخر. فمع أن التوراة تقول: «ست سنوات تزرع حقلك»،

4 **וכן בק״ש** [בקריאת שמע] **ולעבדו בכל לבבכם כו׳ ונתתי מטר ארצכם כו׳ ואספת דגנך כו׳.**

وكذلك في قراءة **שמע** (Shema): «وأن تخدموه بكل قلوبكم»، إلخ؛ «سأعطي مطر أرضكم»، إلخ؛ «وتجمعون غلتكم»، إلخ.

הנה הכל הוא ע״ד עובדה כידוע שבכל עניני עוה״ז יש בהם ענין עבודת ה׳ שש שנים תזרע כו׳ ובשנה השביעית כו׳.

كل ذلك من قبيل الخدمة، كما هو معروف، ففي كل شأن من شؤون هذا العالم [عنصر] من خدمة **ה׳**: «ست سنين تزرع»، إلخ، و«في السنة السابعة»، إلخ.

5 **והוא ענין הבירורים שבבחי׳ שש שנים. וההעלאה שבבחי׳ השנה השביעית כמ״ש במ״א. ואחר כוונת הלב הן הן הדברים**

هذا هو شأن التنقيات (**בירורים**, beirurim) في مستوى السنوات الست، والارتقاء في مستوى السنة السابعة، كما هو مشروح في موضع آخر. وهذه الأمور بعينها تجري وفق قصد القلب.

אבל לב ההמון הנוטים אחר בצעם להטריף לחם חוקם כפשוטו לבבם לא כן ידמה

لكن قلب جمهور الناس، الذين يميلون إلى كسبهم ليؤمّنوا قوتهم المقدر بالمعنى الحرفي، «لا يتصور الأمر على هذا النحو».

ולבם לא נכון ע״פ הכוונה הראויה רק כל ישעם וכל חפצם למלאות די מחסורם אשר יחסר להם בצרכי גופם ועושים מצרכי הגוף עיקר

وقلبهم غير ثابت على القصد الصحيح؛ بل إن كل مسعاهم وكل رغبتهم أن يوفّروا ما يكفي لحاجتهم، أي ما ينقصهم من احتياجات أجسادهم، ويجعلوا احتياجات الجسد الأمر الأهم.

וזהו ממש הפוך ההתעוררות שבתפלה להיות נקבע בלבו האהבה לה׳ לבדה בלי תערובת זר ח״ו [חס ושלום] **כו׳:**

وهذا هو النقيض التام للاستثارة التي تحدثها الصلاة: أن يرسخ في قلبه حبّ **ה׳** وحده، من دون امتزاج أي عنصر غريب، **ח״ו**، إلخ.

6 **והנה גם אחרי הדברים והאמת האלה לא יפול לב האדם עליו לומר כי ההתעוררות שבתפלה והתבוננותו הן דמיונות שוא שהרי הוא כמו החלום שהוא כח המדמה שמחבר ב׳ הפכים.**

والآن، حتى بعد هذه الكلمات وهذه الحقيقة، فلا يخور قلب الإنسان، [كي] يقول إن الانفعال الذي يعتريه في الصلاة وتأمله ليسا إلا أوهامًا باطلة، إذ إن الأمر يشبه الحلم، وهو قوة التخيّل التي تجمع بين نقيضين.

כי הנה מאחר שרואה בנפשו אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה לה׳ ומתהפך לאהוב את גופו דוקא הרי מובן שגם בתפלה לא ביטל אהבת גופו מכל וכל

فإذ يرى في نفسه، بعد الصلاة، أن محبته لـ **ה׳** تزول وتمضي، وأنه يتحول إلى محبة جسده بالذات، يتضح أنه حتى أثناء الصلاة لم يكن قد أبطل محبة جسده كليًا.

וההתעוררות שבתפלה את האהבה לה׳ לבדה אינה אמיתית רק כדמיון החלום שמחבר ב׳ הפכים ודומה לו שאוהב את ה׳ ואעפ״כ [ואף על פי כן] **אוהב את גופו**

وإيقاظ المحبة لـ **ה׳** وحده في الصلاة ليس حقيقيًا، بل هو كتصوّر الحلم الذي يجمع بين نقيضين: إذ يبدو له أنه يحب **ה׳**، ومع ذلك يحب جسده،

הגם כי לא צדקו יחדו לפי שזה נלקח מכח המדמה אשר יכול לדמות דמיונות שוא. אך באמת הנה בחי׳ חלום זה שרשו למעלה ויסודתו בהררי קדש עליון.

مع أنهما لا يستقيمان معًا، لأن هذا ناشئ عن قوة التخيّل التي تستطيع أن تتصور أوهامًا باطلة. لكن الحقيقة أن مستوى الحلم هذا له جذر في الأعالي، و«أساسه في جبال» القداسة العليا.

7 **ויובן בהקדים מ״ש ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו א׳. ופריך בגמ׳** [בגמרא] **אטו האידנא לאו שמו א׳ הוא. ומשני לא כשאני נכתב אני נקרא כו׳.**

يُفهم هذا بعد أن نقدّم أولًا ما ورد: «في ذلك اليوم يكون **ה׳** واحدًا، ويكون اسمه واحدًا». وتسأل الجمّارا (**גמרא**): أليس اسمه واحدًا الآن؟ وتجيب: لا أُقرأ كما أُكتب، إلخ.

והענין כי שמו הוא בבחי׳ גלות ולכן אינו נק׳ כמו שנכתב רק בלבוש ונרתק כו׳.

والأمر أن اسمه في حالة من المنفى، ولذلك لا يُقرأ كما كُتب، بل لا يُقرأ إلا من خلال لباس وغلاف، إلخ.

8 **והנה בגלות הוא בבחי׳ שינה והסתלקות המוחין תלת כלילן כו׳ ואז נשמתו מושכת לו חיים מלמעלה כו׳**

والآن، في المنفى يكون الأمر في حالة نوم وانسحاب القوى العقلية (**מוחין**, mochin)، «ثلاثة محتواة [في ثلاثة]»، إلخ؛ وعندئذ تجذب روحه له حياةً من الأعلى، إلخ.

ושם הוא בבחי׳ עגולים שאין בהם בחי׳ מעלה ומטה רק הכל בהשוואה אחת ובהתכללות והתאחדות כל הענינים בלי שום פירוד והתחלקות כנודע מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] **אלו ואלו דא״ח** [דברי אלקים חיים]**.**

وهناك يكون في مستوى الدوائر (**עגולים**, iggulim)، حيث لا يوجد مستوى أعلى أو أدنى؛ بل يكون كل شيء على السواء، مع اشتمال جميع الأمور واتحادها، من دون أي انفصال أو انقسام، كما هو معروف من قول حكمائنا، **ז״ל**: «هذان وهذان هما كلمات **אלקים** الحي».

רק כשנמשך דרך קוים אזי יש התחלקות קו ימין חסד כו׳ משא״כ בבחי׳ עגולים אין שם התחלקות כלל ושם כל הדברים המתפרדים למטה מחוברים וכלולים יחד ולא נראה שום פירוד והתחלקות ביניהם:

إنما يقع الانقسام حين يُستمدّ النور عبر الخطوط: الخط الأيمن، الإحسان (**חסד**, Chesed)، إلخ. أما في مستوى الدوائر، فلا يوجد هناك أي انقسام على الإطلاق؛ وهناك تكون جميع الأشياء المنفصلة في الأسفل متصلة ومجتمعة معاً، ولا يظهر بينها أي انفصال أو انقسام.

9 **אך להיות בחי׳ זו בגילוי למטה אינה כ״א ע״י בחי׳ שינה והסתלקות המוחין בגלות וע״ז נאמר אלביש שמים קדרות. שמים הם בחי׳ עגולים הם מלובשים בבחי׳ קדרות וחשך.**

غير أن هذا المستوى لا ينكشف في الأسفل إلا من خلال حالة النوم وانسحاب القوى العقلية في المنفى. وعن ذلك قيل: «أُلبس السماوات سوادًا». فـ«السماوات» هي مستوى الدوائر (**עגולים**, igulim)؛ وهي تكتسي بمستوى السواد والظلمة،

שהוא העלם והסתר שאז מאיר ומתנוצץ מלמעלה מעולם העליון שהוא בבחי׳ עגולים בבחי׳ חלום שהוא כח המדמה לחבר שני הפכים בנושא אחד כאלו הם אחדים ממש לפי שבאמת בשרשם בעולם העליון הם מחוברים ומיוחדים

أي بالاحتجاب والاستتار؛ إذ يشرق ويلمع حينئذٍ من الأعلى، من العالم العلوي الذي هو في مستوى الدوائر، إلى مستوى الحلم، أي القوة المتخيلة التي تجمع بين ضدين في موضوع واحد، كأنهما واحد حقًا؛ لأنهما في الحقيقة، في أصلهما في العالم العلوي، متصلان ومتحدان،

כי שם הוא בבחי׳ עגולים כנ״ל רק למטה בהתחלקות הקוין ע״פ חכמה ודעת להיות קו זה כך וזה כך אזי נראה ונגלה ההפוך. שזה ההפוך מזה ואזי הם נפרדים ורחוקים זה מזה.

لأنها هناك في مستوى الدوائر، كما ذُكر آنفًا. أما في الأسفل، حيث تنقسم الخطوط وفقًا للحكمة (**חכמה**, Chochmah) والمعرفة (**דעת**, Daas)، بحيث يكون هذا الخط على نحوٍ وذاك الخط على نحوٍ آخر، فيُرى التضاد وينكشف: فهذا ضد ذاك، وعندئذٍ ينفصلان ويبتعد أحدهما عن الآخر.

10 **ולכן א״א להיות גילוי בחי׳ ההתכללות בבחי׳ גילוי החכמה שהיא ראשית התחלקות הקוין אלא בבחי׳ שינה והסתלקות המוחין בגלות**

لذلك، لا يمكن أن ينكشف مستوى الاشتمال المتبادل ضمن انكشاف الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، التي هي بداية انقسام الخطوط، بل لا ينكشف إلا في حالة النوم وانسحاب القوى العقلية في المنفى؛

אזי מתנוצץ ומאיר האור העליון והוא מסתתר ומתעלם בבחי׳ קדרות וחשך דהיינו בבחי׳ התלבשות ההעלם כו׳ ולא בבחי׳ גילוי כי הגילוי הוא בבחי׳ חכמה ודעת שהוא ע״פ קוין:

عندئذٍ يتلألأ النور العلوي ويضيء، لكنه يكون مستترًا ومحتجبًا في مستوى العتمة والظلمة، أي في هيئة تلبّس الخفاء، إلخ، لا في حالة الانكشاف؛ لأن الانكشاف يكون في مستوى الحكمة والمعرفة (**דעת**, Daas)، وهو على نهج الخطوط.

11 **ולע״ל** [ולעתיד לבוא] **כתיב ולא יכנף עוד מוריך. בכנף ולבוש כו׳ ולכן ביום ההוא יהיה שמו א׳ שלא יהא מלובש ומכוסה בנרתק**

وعن الزمن الآتي كُتب: «لن يُحجَب معلّمك بعد الآن» (**יכנף**, yikanef)، [مستورًا] بجناح (**כנף**, kanaf) وثوب، إلخ. ولذلك «في ذلك اليوم يكون اسمه واحدًا»: فلن يكون مكتسيًا ومحجوبًا في غمد،

ויהיה נקרא כמו שנכתב כו׳. כי עין בעין יראו כו׳. ואזי נאמר בשוב ה׳ את שיבת ציון היינו כחולמים.

وسيُلفظ كما هو مكتوب، إلخ. لأنهم «سيرون عينًا بعين»، إلخ. وحينئذٍ يُقال: «حين يعيد **ה׳** سبي صهيون، كنّا كالحالمين».

פי׳ שיתגלה מדרגה ובחי׳ זו של החלום עד אשר כולם יכירו וידעו וישיגו החיות הנמשך להם בזמן הגלות שהוא מבחי׳ החלום.

ومعنى ذلك أن هذه المرتبة وهذا المستوى من الحلم سينكشفان، حتى يعرف الجميع ويدركوا ويفهموا قوة الحياة (**חיות**, chayus) التي جُذبت إليهم في زمن المنفى، وهي من مستوى الحلم.

12 **ולכן יאמרו היינו כחולמים. ובזה יובן מעלת ומדרגת יעקב ויוסף ע״י החלומות. ויש בחי׳ שיוסף הוא יותר במעלה ממדרגת משרע״ה** [משה רבינו עליו השלום]**. ונדב ואביהוא היו נ״ר** [נפש רוח] **של יוסף.**

ولذلك سيقولون: «كنّا كالحالمين». وبهذا يُفهَم عِظَم يعقوب (**יעקב**) ويوسف (**יוסף**) ومكانتهما من خلال الأحلام. وثمة جانب يكون فيه يوسف أعلى مرتبةً من مستوى موسى (**משה**) معلّمنا، **ע״ה**. وكان ناداف (**נדב**) وأفيهو (**אביהוא**) النَّفْس (**נפש**، nefesh) والرُّوح (**רוח**، ruach) ليوسف.

ואנחנו טמאים לנפש אדם זה אביהוא. אבל נדב היה מבחי׳ רוח ולא היו צריכים הזאה בשבילו כלל. ועליו נאמר ורוח נדיבה תסמכני. וז״ש [וזהו שכתוב] **נוהג כצאן יוסף.**

«نحن نجسون بسبب نَفْس إنسان»: هذا هو أفيهو. أمّا ناداف فكان من مستوى الرُّوح، ولم يحتاجوا إلى الرشّ بسببه قط. وقد قيل عنه: «ولتُسندني روحٌ كريمة (**נְדִיבָה**، nedivah)». وهذا هو معنى ما قيل: «الذي يقود يوسف كقطيع».

כי בזמן הגלות הנהגת ישראל הוא בבחי׳ יוסף שהוא מבחי׳ חלום מעולם העגולים כו׳. ולכן נק׳ בן פור״ת אותיות פות״ר ותופ״ר שמחבר כו׳. ולכן היה פותר חלומות:

ففي زمن المنفى، تكون قيادة إسرائيل على مستوى يوسف، الذي ينتمي إلى مستوى الحلم، من عالم الدوائر، وما إلى ذلك. ولذلك سُمّي «ابن فُورَت» (**בן פורת**، ben poras)، وحروفه هي حروف كلمتي «المفسّر» (**פותר**، poser) و«الخَيّاط» (**תופר**، tofer)، الذي يصل بين الأشياء، وما إلى ذلك. ولذلك كان يفسّر الأحلام.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeishev/3/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق